

L'EDUCACIÓ A BALEARS (XV)

ELS CIUTADANS I EL SISTEMA EDUCATIU

Com és habitual, *Quaderns Gadeso* publica un número dedicat a l'educació el mes de setembre, coincidint amb l'inici del curs escolar, i que recull les opinions ciutadanes sobre les fortaleses i debilitats del sistema educatiu, els principals problemes detectats i els possibles camins de millora. Sembla que va quedant enrere (o com a mínim no té tant de ressò social i mediàtic) la conflictivitat que va protagonitzar els darrers anys les relacions entre la comunitat educativa i l'executiu balear (tots recordam el Tractament Integrat de Llengües, la vaga de docents o les mobilitzacions ciutadanes), però els problemes estructurals del sistema continuen ben presents. A més, en aquest número dedicam un espai a reflectir les opinions de les famílies sobre el centre educatiu dels seus fills (incloses les motivacions que hi ha darrere l'elecció), tot analitzant factors com les instal·lacions o el professorat.

És ja un lloc comú desitjar que no es perpetuin les fortes desavinences en la qüestió educativa i puguem, entre tots, construir l'educació que mereixem, sense caure en maniqueïsmes estèrils ni enfrontaments perjudicials, però no ens cansarem de repetir-ho. Esperem que les iniciatives que s'han desenvolupat durant els darrers temps (com ara Illes per un Pacte) arribin a bon port. Seria un símptoma evident de maduresa democràtica.

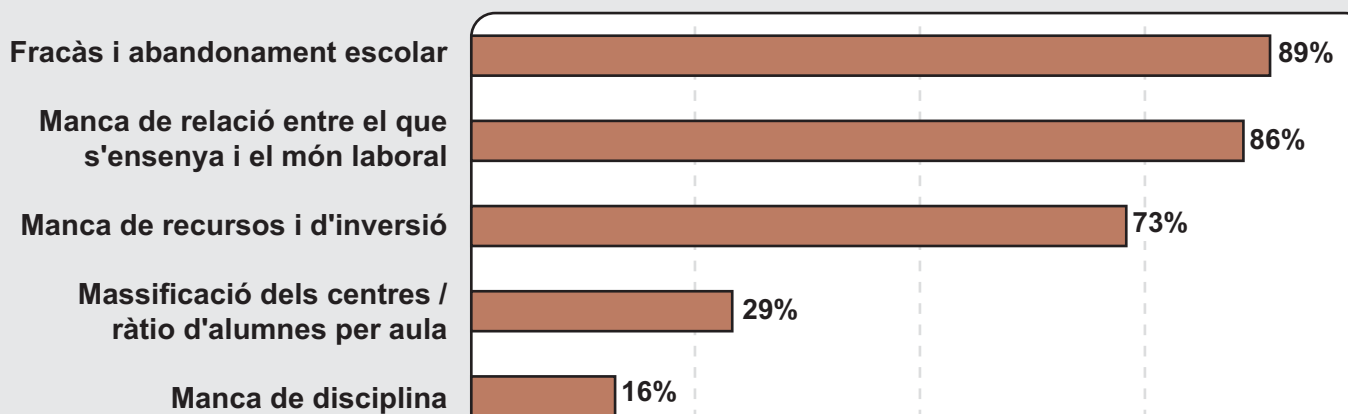
Quan demanam als ciutadans i ciutadanes de les Illes Balears pels principals problemes del sistema educatiu: els primers llocs els ocupen des de fa anys el **fracàs i abandonament escolars** i la **manca de relació** entre el que s'ensenya a l'escola i els requeriments del món del treball. Val a dir que ambdós ítems han experimentat un lleuger retrocés en relació a anteriors investigacions. Encara és prest per afirmar si ens troban davant un canvi de tendència causat per la millora relativa de les xifres de l'atur i pel retorn (degut a la crisi laboral) al sistema educatiu

d'un percentatge de les persones que l'havien abandonat o simplement s'ha d'inserir dins el marge d'error inherent a qualsevol enquesta.

Per altra banda, dins les principals preocupacions també es destaca, amb un percentatge molt rellevant, la **manca de recursos i inversions** (retallades). Per últim, hi trobam la **massificació** dels centres (conseqüència directa de l'anterior) i, encara amb un pes relativament petit, l'escassa **disciplina** observada en els centres.

TAULA 5

PRINCIPALS PROBLEMES DEL SISTEMA EDUCATIU BALEAR

Font: Baròmetres Gadeso. Setembre 2016

ELEVADA IMPORTÀNCIA...

Com fem habitualment en els Quaderns de temàtica educativa per conèixer realment les percepcions dels ciutadans de Balears, analitzam quin grau d'importància atorguen a l'educació i en quina mesura hi estan satisfets, i més amb una crisi que ha provocat el retorn al sistema educatiu de molts de joves que havien abandonat les aules a la cerca d'un futur millor.

TAULA 2

IMPORTÀNCIA PER ILLES

Mallorca	6,9
Menorca	7,4
Pitiüses	6,5
BALEARS	7,0

Font: Baròmetres Gadeso. Setembre 2016

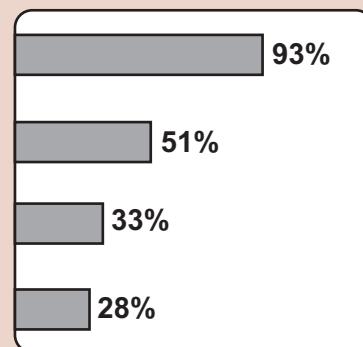
FACTORS DETERMINANTS

Una bona formació millora les possibilitats de trobar un lloc de feina

L'educació és imprescindible per al desenvolupament personal

L'educació és necessària per aprendre a conviure amb els altres

L'educació permet desenvolupar el valor de l'esforç

La situació de crisi socioeconòmica ha influït en l'augment de la importància que atorguen les famílies a l'educació. Aquesta tendència a l'alça (que ha perdut una mica d'intensitat) s'observa a cada una de les illes de la nostra comunitat. Les famílies consideren, de manera majoritària, que una bona formació és imprescindible, si bé no per garantir, sí per millorar les **possibilitats d'accedir a un**

lloc de feina estable i de qualitat (un 93% així ho creu).

Altres factors determinants que expliquen l'elevada importància que dona a l'educació, encara que en menor mesura, són el **desenvolupament personal**, la capacitat per **conviure i respectar els altres** i la posada en valor de la **cultura de l'esforç**.

...PREOCUPANT SATISFACCIÓ

En els darrers anys, el grau de satisfacció dels ciutadans i ciutadanes de Balears envers el sistema educatiu ha experimentat una continua baixada que enguany s'ha frenat. No obstant, i utilitzant termes escolars, les valoracions continuen molt per sota de l'aprovat. Igualment com hem fet amb la importància, s'analitzen els factors que més influeixen en la ciutadania per atorgar aquestes notes tan baixes.

TAULA 3

SATISFACCIÓ PER ILLES

Mallorca	3,9
Menorca	4,2
Pitiüses	3,7
BALEARS	3,9

Font: Baròmetres Gadeso. Setembre 2016

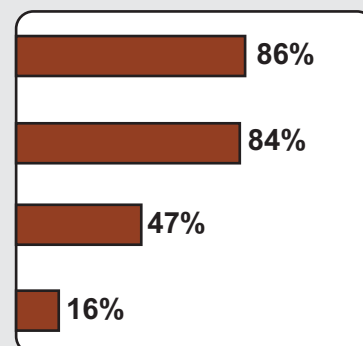
FACTORS DETERMINANTS

No sempre el que s'ensenya a l'escola és útil a la vida laboral

Problemes estructurals: massificació, disciplina, fracàs escolar...

La manca de voluntat política per arribar a un consens estratègic

Els mestres no s'impliquen en la formació de l'alumnat

Com es pot deduir del que hem vist fins ara, en època de crisi les famílies tendeixen a veure l'educació com una eina per accedir al món laboral i obtenir un treball estable i lluny de la precarietat. Així doncs, el principal motiu de l'escassa valoració observada és la **manca de relació entre el que s'apren durant el període formatiu i el que s'exigeix en el mercat de treball** (encara que la seva

intensitat hagi disminuït). Després hi apareixen els **problemes estructurals com la massificació o el fracàs escolar** i la **manca de voluntat política per arribar a consensos** i solucionar els punts febles del sistema educatiu, que guanya molt de pes en relació a l'any passat, el que s'ha d'interpretar com una crida clara als nostres representants.

ELS FILLS I EL CENTRE ESCOLAR

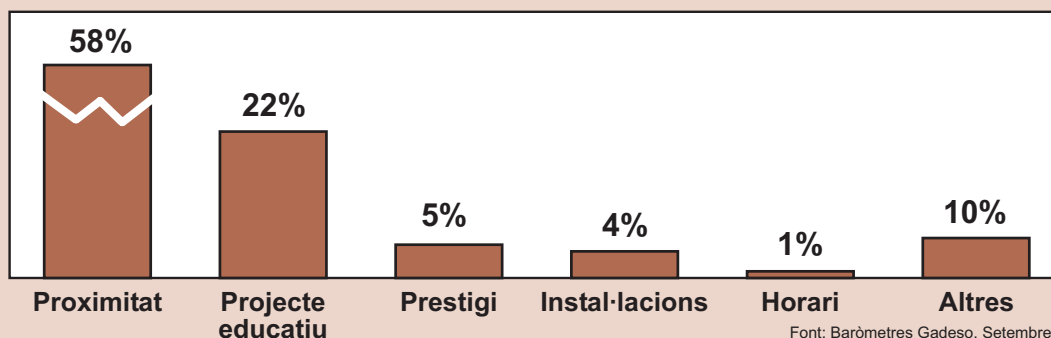
Els processos d'elecció d'un determinat centre per a l'escolarització dels fills i filles són complexos i responen a diversos factors, i resulta d'interès explorar aquestes motivacions de les famílies, siguin de caire educatiu (projecte, professorat) o responguin a qüestions més "instrumentals" (proximitat, instal·lacions).

Per altra banda, també és necessari conèixer les percepcions de les famílies sobre diversos aspectes del centre escolar, per tal de detectar els punts febles i poder adoptar estratègies de millora.

L'ELECCIÓ DEL CENTRE ESCOLAR

TAULA 4

Per quin **motiu principal** vàreu escollir aquest centre per escolaritzar els vostres fills?

Font: Baròmetres Gadeso. Setembre 2016

És normal i no sorprèn que el fet de la proximitat, bé al domicili, bé al lloc de treball, sigui un dels factors més importants a l'hora de triar centre. De fet, és un dels criteris a l'hora d'establir la baremació per accedir-hi.

Ara bé, que el 58% de les famílies hagi prioritzat la proximitat per davant d'altres opcions es pot llegir des de dues vessants: per una banda, pot preocupar que la qüestió de la distància sigui més important que el projecte de cada un dels centres, però, per una altra, és un al·licient per desenvolupar la construcció d'un model obert escola-barri, tasca en la que s'hi han d'implicar les famílies (a través de les APIMA) i la comunitat educativa del centre en qüestió.

Que el 22% de les famílies hagin triat el centre pel seu Projecte Educatiu és també prou significatiu del canvi d'actitud de les famílies, que cada dia són més conscients de com un Projecte Educatiu sòlid pot determinar el futur dels fills i filles. La resta d'opcions es mouen en percentatges inferiors al 10%.

Sobre la qualificació destaca en negatiu l'estat de les infraestructures: més del 50% de les famílies pensa que les instal·lacions estan en un estat regular, dolent o molt dolent, amb les circumstàncies denunciades aquests darrers cursos des de distintes comunitats educatives. La manca d'inversió al llarg de les darreres legislatures, les promeses d'atenció i manteniment incomplides i la construcció defectuosa són els factors que probablement han provocat aquesta percepció d'uns problemes reals. La conservació i neteja també es perceben com a aspectes clarament millorables: un 36% de les persones enquestades consideren molt millorables aquests factors. És un fet, doncs, que els dos factors pitjor valorats són responsabilitat directa i exclusiva de l'administració de torn.

Per contra el factor humà dels centres és el que més positivament es valora, amb una puntuació superior al 80%, tant pel que fa al professorat com al personal administratiu. En aquesta línia, s'ha de destacar la necessitat de facilitar la convivència entre professionals i famílies per tal de garantir un bon funcionament dels centres.

QUALIFICACIÓ DEL CENTRE ESCOLAR

TAULA 5

	Molt bo	Bo	Regular	Dolent	Molt dolent
Instal·lacions	9%	38%	35%	11%	7%
Conservació i neteja	15%	49%	24%	8%	4%
Ubicació (zona)	34%	53%	7%	5%	1%
Professorat	31%	57%	9%	2%	1%
Personal d'administració i serveis	24%	57%	17%	1%	1%

Font: Baròmetres Gadeso. Setembre 2016

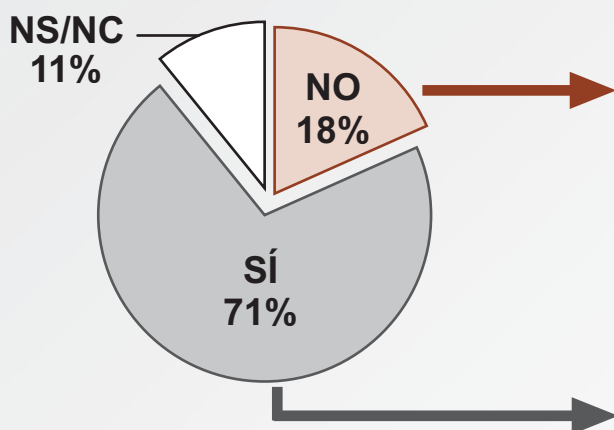
LA INVERSIÓ EN EDUCACIÓ

No es pot negar que les conseqüències que ha provocat la crisi socioeconòmica influeixen de manera determinant a l'hora d'elaborar els pressupostos, però en general els partits solen omplir-se la boca amb promeses d'increment de les partides destinades a educació. Defensen els illencs un augment de la despesa pública en el capítol educatiu?

ELS EFECTES DE LA CRISI SOBRE EL SISTEMA EDUCATIU

TAULA 6

Creieu que s'ha d'incrementar el pressupost del Govern de les Illes Balears destinat a Educació?

PRINCIPALS ARGUMENTS

- Amb una millor gestió, es poden reduir les despeses destinades a Educació

- Un increment de pressupost no garanteix una millor educació

- L'educació no és una despesa, és una inversió de futur

- S'ha d'apostar per l'educació i la formació per sortir més aviat de la crisi

Font: Baròmetres Gadeso. Setembre 2016

Com es pot veure a la taula número 4, només un minoritari 18% creu que la despesa destinada a educació es pot i s'ha de reduir, enfront d'una majoria que creu que la crisi econòmica no pot influir negativament en el finançament del sistema educatiu.

Els principals arguments dels que advoquen per la reducció de despesa són la creença que **millorant la gestió** actual és possible disminuir els recursos sense que afecti de manera rellevant a la qualitat de l'ensenyament i, en segon

lloc, que un increment del pressupost no és garantia suficient per millorar el sistema.

Al contrari, els defensors de mantenir o fins i tot ampliar les partides pressupostàries afirmen que l'educació no es pot considerar una despesa, sinó una **inversió**, i que, si volem sortir d'una manera justa i adequada de la crisi econòmica, hem d'apostar de manera ferma i convençuda per la **formació** dels nostres nins i joves (millorar el capital humà per millorar l'economia).

Tira'm els trastos!

Nou servei de recollida de trastos devora ca leva

EMABA
Mallorca + les Illes